

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Николай Димитров Тенев,
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“,
научна специалност „Икономика и управление“

Относно: Дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки; професионално направление: 3.8 Икономика; докторска програма по Икономика и управление (индустрия) на тема: „Управление на инвестициите в информационни технологии“ с автор Кирил Вълков Десев, редовен докторант към катедра „Управление и количествени методи в икономиката“ на Факултета по икономически и социални науки към Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, с научен ръководител доц.д-р Николай Димитров Тенев.

1. Общо описание на процедурата и представяне на докторанта

Авторът на дисертационния труд Кирил Вълков Десев е редовен докторант в докторска програма „Икономика и управление (индустрия)“. Дисертационният труд е обсъден и насочен за защита от разширен катедрен съвет на катедра „Управление и количествени методи в икономиката“ с протокол № 92 от 04.04.2016 г. С решение на Факултетния съвет на ФИСН, протокол № 103/04.04.2016 г. и заповед на Ректора на ПУ „П. Хилендарски“ № Р 33-1501/12.04.2016 г. е определено научното жури за провеждане на процедурата по защита на дисертационния труд. Избран съм за член на научното жури като научен ръководител на докторанта.

Проведената процедура и представените от Кирил Вълков Десев материали са в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане и Правилника за развитие на академичния състав на Пловдивския университет (ПРАСПУ).

Кирил Вълков Десев е роден на 20.05.1982 г. в гр. Пловдив. Средното си образование е завършил в Националната търговска гимназия „Васил Левски“, гр. Пловдив. Висше образование получава през 2004 г. в Академията на МВР. През 2008 г. завършва магистърска програма по софтуерни технологии в ПУ „П. Хилендарски“ и втора магистратура по „Бизнес администрация“ в същия Университет.

От 2011 г. е редовен докторант във ФИСН, докторска програма „Икономика и управление (индустрия)“.

Работи в Регионална дирекция „ПБЗН“ гр. Пловдив като инспектор. Семеен, с две деца.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е разработен в общ обем от 207 страници, от които 175 страници текст, 8 страници литература и 20 страници приложения. В съдържателно отношение е структуриран в увод, четири глави, заключение, използвана литература и приложения.

Считам, че **структурата** на работата следва „класическия“ вариант на подобни разработки с известно разширяване на обема и тежестта на проведеното емпирично изследване, което може да се приеме като една от съществените положителни характеристики на дисертационния труд.

Литературата обхваща 146 заглавия, от които 13 на български, 123 на английски език и 10 интернет източника. Общата оценка разкрива сериозно и задълбочено проучване и много добро организационно осигуряване на разработения труд.

Актуалността и задълбочеността на темата се определят от няколко важни фактора.

Първо, все по-широкото приложение на информационните технологии във всички сфери на човешкия живот, в т. ч. и в сферата на стопанската дейност.

Второ, внедряването и практическото използване на ИТ поставя редица теоретични и практико-приложни въпроси относно тяхното рационално управление.

Трето, ефективното управление на ИТ създава конкурентни предимства и определени ползи за стопанските организации, които обаче не винаги са количествено измерими като икономически, финансово изразен ефект.

И четвърто, но не по значение, липсата на подобни изследвания у нас по отношение на инвестициите в ИТ сектора се явява съществен аргумент за оригиналността и значимостта на темата.

Целта на изследването е формулирана ясно, конкретно и категорично: „Да се разработи модел, базиран на вътрешноорганизационни процеси, който да бъде използван за редуциране на негативното въздействие на факторите, влияещи и на ИТ инвестициите“.

Логично продължение на така поставената цел е изследователската теза, че разработеният модел е практически приложим и допринася за

ефективното управление на вложенията в ИТ в реалния сектор. На тази основа са ясно дефинирани и логически обвързани шест хипотези и четири основни задачи на изследването, които определят насоките, обхвата и съдържанието на дисертационния труд.

Предметът и обектът на изследването са ясно и категорично очертани и са в неразривно единство с целта, задачите, изследователската теза и хипотезите на изследването. **Въведените ограничения** в обхвата на обекта на изследването дават възможност за фокусиране на вниманието и за навлизане в дълбочината на ключовите фактори за управлението на информационните технологии.

Информационната основа на изследването е богата и разнообразна, насочена главно към проучването на международния опит и приложението на стандартизирани ръководства и методики за управление на ИТ. Тяхното критично осмисляне, интерпретиране и задълбоченият анализ позволяват на докторанта успешно да постигне целта на дисертационния труд.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Както вече подчертах, управлението на информационните технологии е ключов фактор за успех на стопанските субекти поради високата динамика на развитие на ИТ сектора, значителните финансови средства за осъществяване на ИТ инвестициите, разнородните ползи от тяхното внедряване и несигурната възвръщаемост на вложенията. липсата на подобни изследвания у нас е допълнителна възможност за творческа изява и важен фактор за успех на докторанта при проучването на проблема.

Най-важните резултати, които се открояват в представения дисертационен труд, могат да се обобщят в следните насоки.

Първо, задълбочено са проучени, анализирани и систематизирани подходите, стандартите и методиките за управление на ИТ. Съществено значение за оригиналността на работата е насочването към процесния подход в управлението и влиянието на ключовите фактори за успех от прилагането на информационните технологии.

Второ, проведено е сериозно и представително емпирично изследване въз основа на анкетния метод в две основни групи стопански субекти: предприятия от сектор „преработваща индустрия“ и компании от ИТ сектора, които разработват и внедряват ИТ технологии. Двустранният поглед върху проблемите, дава изключително ценна информация за тяхната обективна оценка, систематизиране и ранжиране.

Трето, в резултат на проведеното изследване са идентифицирани 26 основни фактора със съществено влияние за успешното управление на ИТ. Статистическият анализ на данните доказва наличието на връзки и зависимости между установените ключови фактори и успеха на ИТ проектите.

Четвърто, като най-важно постижение в дисертационния труд може да се открие разработеният „зрелостен модел“ за подобряване на управлението на ИТ проектите чрез изграждане на структурирана система от вътрешноорганизационни процеси. Моделът адаптира оценката на факторите и връзката им с процесите от утвърдените стандарти и методики към специфичните особености и характеристики на стопанските организации. Така адаптираният модел може да се използва като средство за подобряване на управлението на ИТ и като база за съпоставяне и сравняване с други организации.

Пето, създадената софтуерна система позволява практическото прилагане на модела в стопанските организации. Допълнителна значимост на разработката придава нейното апробиране в конкурентните условия на произволно избран обект – в случая „Оптикс“ АД, което доказва обективността и практическата приложимост на разработения зрелостен модел.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Приемам посочените в справката за приносите постижения на докторанта като коректно изведени и съответстващи на целта и задачите на проведеното изследване. Според мен най-съществени са задълбоченото, систематично и оригинално проучване на съществуващите в световната практика стандарти и ръководства за управление на ИТ проектите (№ 1), идентифицирането на основните 26 фактора, които оказват негативно въздействие върху ИТ инвестициите (№ 3) и разработеният адаптиран към конкретните условия зрелостен модел с възможността за практическо използване чрез специфичния приложен софтуер (№ 4 и 5).

5. Оценка на публикациите по дисертацията и автореферата

Във връзка с дисертационния труд са посочени 3 броя самостоятелни публикации, от които едната е под печат. Те отразяват съществени части от теоретичните и емпиричните изследвания на автора, но са на ръба на изискванията, което е сериозен недостатък относно представянето пред

научната общност и популяризирането на работата на докторанта по проблема. Липсват цитирания от други автори.

Представеният автореферат е разработен в съответствие с изискванията (31 стр.) и правилно отразява основните насоки и резултати на дисертационното изследване. По този начин е постигната най-Оважната цел – да представи по най-подходящия начин и в синтезиран вид най-важните и съществени елементи от съдържанието на дисертационния труд.

6. Бележки и препоръки към докторанта

Представеният от Кирил Вълков Десев дисертационен труд е с безспорно високо качество, но както повечето подобни разработки и тук могат да се отправят някои **критични бележки и препоръки**. Те не омаловажават достойнствата на дисертацията, но могат да послужат в бъдещата му научна работа.

1. Недостатъчно са изяснени същността, основните съставни елементи и видовете информационни технологии и тяхното влияние върху стойността на стопанските субекти и ползите за тяхната дейност.

2. Недостатъчно е използван и анализиран пълния обем информация от иначе много широкия обхват на анкетното проучване. Намирането на адекватна форма за нейното представяне и интерпретиране би разкрило допълнителни връзки и зависимости между факторите и процесите при управлението на ИТ.

3. Не е направена публично достояние най-важната, конструктивна част на разработката. Една публикация относно разработения зрелостен модел и софтуерната система за неговото приложение би придала допълнителна „тежест“ на иначе успешното представяне на дисертацията.

4. Не са изчистени напълно някои дребни технически и стилови грешки в изложението.

Основната препоръка към автора е да продължи работата по създаване на нови и адаптирани инструменти за решаване на разглеждания проблем, като бъде още по-задълбочен и прецизен в теоретичните обосновки и интерпретацията на получените резултати.

7. Заключение

Представеният от Кирил Вълков Десев дисертационен труд е посветен на актуален, значим и недостатъчно разработен проблем. Работата е оригинална, напълно самостоятелна и на високо теоретико-методическо равнище.

Емпиричното проучване и конструктивната част са разработени задълбочено и умело, като докторантът демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване, да интерпретира и да обобщава резултати и да предлага решения на проблеми.

Дисертационният труд съдържа научни и научно приложни приноси и отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото прилагане и Правилника за развитие на академичния състав в ПУ „П. Хилендарски“.

Въз основа на достойнствата на дисертационния труд давам **положителна оценка** и **предлагам на уважаемото Научно жури да присъди на Кирил Вълков Десев образователната и научна степен „доктор“** в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; професионално направление 3.8 Икономика; научна специалност „Икономика и управление (индустрия)“.

17.05.2016 г.

Член на Научно жури:

(доц. д-р Николай Тенев)